

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 – Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: Основні засоби в контексті сучасного стану бухгалтерського і
податкового законодавства (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій 6 курсу групи _____
Толкунова Олександра Вячеславівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Артюх Оксана Валентинівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ	
ЗАСОБІВ: ФІНАНСОВИЙ ТА ПОДАТКОВИЙ ВИМІР.....	5
1.1. Визначення та визнання основних засобів, їх нормативно- правова регламентація в облікових підсистемах.....	5
1.2. Класифікація основних засобів у системі управління суб'єктів господарювання.....	10
1.3. Оцінка та переоцінка основних засобів за стандартами обліку..	15
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА	
ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД».....	23
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	23
2.2. Основні засоби на ТОВ «Телекарт-Прилад»: діюча система обліку.....	32
2.3. Амортизаційні відрахування основних засобів як специфічний вид фінансових ресурсів: заходи оптимізації.....	44
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ:	
МЕТОДИЧНІ ТА ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ.....	56
3.1. Аналіз ефективності використання основних засобів.....	56
3.2. Основні засоби у системі внутрішнього контролю: методичні засади.....	64
3.3. Шляхи вдосконалення обліку та контролю основних засобів на підприємствах України.....	70
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогодні Україна будує соціально спрямовану ринкову економіку з орієнтацією на європейські стандарти. Господарська діяльність будь якого підприємства розпочинається з формування матеріально-технічної бази, а основні засоби в сучасних умовах відіграють важливу роль у фінансово-господарській діяльності підприємств. Це вимагає організації своєчасного та достовірного обліку основних засобів та різнобічного використання надійної, повної облікової інформації про рівень забезпечення основними засобами, ефективність їх використання та збереження, ступінь зносу, оцінювання тощо. Правильно побудований облік основних засобів сприятиме ефективному управлінню господарською діяльністю будь-якого підприємства, а також проведенню обґрунтованої зваженої інвестиційної політики щодо них. Тому на сучасному етапі виявлення проблемних питань обліку та контролю основних засобів, розроблення шляхів їх удосконалення у системі управління підприємством є актуальними, що обумовило вибір теми дослідження.

Дослідженням проблем і особливостей обліку основних засобів займалися вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти такі, як: Бутинець Ф. Ф., Бичкова С. М., Гринько А. П., Голов С. Ф., Кужельний М. В., Лінник В. Г., Моссаковський В. Б., Огійчук М. Ф., Пушкар М. С., Савченко В. Я., Сопко В. В., Свірко С. В., Сук Л. К., Янчева Л. М. та інші вчені. Високо цінуючи вклад вчених у розвиток організації обліку та контролю основних засобів, не можна не відмітити, що на сьогодні багато питань залишаються дискусійними та потребують подальшого дослідження.

Предметом дослідження є облік та контроль основних засобів на вітчизняних підприємствах.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку та контролю основних

засобів на досліджуваному підприємстві – ТОВ «ТЕЛЕКАРТ-ПРИЛАД»

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є вирішення проблемних аспектів обліку і контролю основних засобів та виявлення шляхів їх удосконалення на вітчизняних підприємствах.

Для досягнення мети в роботі були поставлені такі завдання:

- дослідити теоретичні основи організації обліку та контролю наявності і руху основних засобів;
- вивчити стан організації обліку і контролю наявності та руху основних засобів у практичній діяльності досліджуваного підприємства;
- запропонувати оптимальну економіко-математичну модель розрахунку амортизації основних засобів;
- визначити основні напрямки вдосконалення обліку та контролю основних засобів на досліджуваному підприємстві.

Методи дослідження. У роботі використовувались такі методи дослідження як: системний аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; синтез – для узагальнення різних аспектів обліку і контролю операцій з основними засобами; порівняння – для зіставлення облікових даних у динаміці; групування – для визначення залежності показників одне від одного; метод середніх і відносних величин – при аналізі ефективності основних засобів; моделювання – для розробки різних моделей амортизації основних засобів, комп'ютерні програми 1С, Excel, MS Word, М.Е.Дос – при обробці й аналізу облікової інформації.

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації та монографічні видання українських і зарубіжних учених, нормативно-законодавчі акти України й інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень з обліку та контролю основних засобів, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, агентств, облікові дані та звітні документи досліджуваного підприємства.

ВИСНОВКИ

З метою розкриття теоретико-прикладних аспектів обліку і контролю операцій з основними засобами в роботі доведено, що основні засоби в сучасних умовах відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємств. Це вимагає організації своєчасного та достовірного обліку основних засобів та різнобічного використання надійної, повної облікової інформації про рівень забезпечення основними засобами, ефективність їх використання та збереження, ступінь зносу, оцінювання тощо. Тому виявлення проблемних питань обліку та контролю основних засобів, розроблення шляхів їх удосконалення у системі управління підприємством є вкрай актуальними, що і обумовило вибір теми дослідження.

Для досягнення мети в роботі розкрито теоретичні основи організації обліку та контролю наявності і руху основних засобів, вивчено стан обліку і контролю наявності та руху основних засобів у практичній діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад». Досліджуване підприємство є провідною компанією України у сфері розробки і виробництва електроприладів і радіоелектронної апаратури побутового і спеціального призначення.

Бухгалтерський облік на ТОВ «Телекарт-Прилад» організований у відповідності до облікової політики, прийнятої згідно Наказу «Про облікову політику підприємства». Форма ведення обліку – автоматизована за допомогою програм: IT-Enterprise, М.Е.Дос та система Клієнт-Банк. Якщо останні дві використовуються для формування та подання звітності й дистанційного управління банківськими рахунками, то IT-Enterprise (IT-Підприємство) – це всеохоплююча ERP система, яка поєднує у собі: ведення бухгалтерського й податкового обліку; управління виробництвом; управління логістикою, бізнес-процесами, персоналом; аналіз діяльності.

У процесі роботи розглянута загальна економічна характеристика підприємства за допомогою основних показників фінансової звітності.

Так аналіз отриманого прибутку у динаміці років показав, що одночасно збільшення доходу та собівартості продукції, товарів, робіт, послуг більш ніж на 70 % свідчить про освоєння нового асортименту та збільшення на нього попиту, або на виконання довгострокових контрактів, укладених ще минулого року. Це означає успішність обраної підприємством виробничої планово-економічної та маркетингової політик.

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості у динаміці років показав, що підприємство перебуває в стані активного розвитку, про що свідчить зростання власного капіталу, завдяки чому збільшились й власні оборотні кошти підприємства, що є позитивним фактором. Проте слід зауважити, що в 2016 р. та 2017 р., до основних джерел покриття запасів не входили довгострокові зобов'язання та короткострокові кредити, внаслідок чого в ці роки існувала нестача коштів для покриття запасів. Лише в 2018 р. у підприємства з'явилося довгострокове зобов'язання на суму 421 тис. грн., що дозволило декілька зменшити суму нестачі. В той же час, в перспективі трьох років бачимо, що підприємство все ж таки працює над даною проблемою, намагаючись не використовувати стороннє фінансування та покривати запаси власними силами. Зважаючи на це, можна зробити висновок, що протягом декількох наступних років підприємство зможе поліпшити фінансовий стан.

У цілому ТОВ «Телекарт-Прилад» є досить динамічним підприємством у конкурентному середовищі, незважаючи на певні негативні тенденції у фінансово-господарської діяльності.

У процесі роботи вивчено документальне забезпечення обліку наявності та руху основних засобів та з'ясовано, що на ТОВ «Телекарт-Прилад» використовуються типові форми первинних документів у відповідності з діючими вимогами. Аналітичний облік основних засобів здійснюється на підставі

первинних документів в розрізі матеріально-відповідальних осіб та місць експлуатації. Синтетичний облік ведеться за допомогою облікових регістрів, інформація з яких узагальнюється та відображається у фінансовій звітності.

При дослідженні обліку амортизації основних засобів з'ясовано, що на ТОВ «Телекарт-Прилад» застосовується прямолінійний метод для всіх об'єктів основних засобів. З метою встановлення оптимального методу амортизації для ТОВ «Телекарт-Прилад» побудовано моделі амортизаційних відрахувань за різними методами нарахування. За результатами моделювання встановлено, що прямолінійний метод не є досить ефективним через те, що він не враховує моральний знос і виробничі потужності основних засобів у різні роки експлуатації. У зв'язку із цим для транспорту виробничого призначення рекомендовано використовувати виробничий метод амортизації.

Аналіз забезпечення та ефективності використання основних засобів на ТОВ «Телекарт-Прилад» показав, що вартість основних засобів у звітному періоді у порівнянні з 2017 роком зросла на 4212 тис. грн., у тому числі через надходження активної частини основних засобів, а саме: машин та обладнання на 477 тис. грн., транспортних засобів на 1942 тис. грн., інших основних засобів на 698 тис. грн., що є позитивним чинником. Вартість пасивної частини основних засобів, яка включає будівлі, споруди протягом декілька років не змінилася.

Знос основних засобів є досить великий та складає приблизно 80 %, що вказує на необхідність проводити заходи по оновленню основних засобів.

Втім у звітному році на підприємстві значно збільшився показник річного приросту основних засобів через введення в дію нових основних засобів, що є позитивною тенденцією.

Аналіз показників ефективності (фондовіддачі, фондоємності, фондоозброєності праці реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства та інших) показав, що в 2018 році порівняно з попереднім роком фондовіддача має тенденцію до збільшення а фондоємність – до зменшення, що є

позитивним фактором. Якщо в 2017 році на кожну гривню використаних основних засобів було отримано 1,13 грн. продукції, робіт (послуг), то в 2018 році на 1 грн. основних засобів було отримано 1,82 грн. продукції, робіт (послуг), тобто ефективність використання основних засобів зросла на 0,69 грн.

Рентабельність основних засобів за 2018 р. у порівнянні з 2017 р. зросла на 3 %, що свідчить про позитивну динаміку у частині ефективного використання основних засобів на ТОВ «Телекарт-Прилад».

Отже, підприємству рекомендується і в подальшому збільшувати частку активної частини основних засобів в загальній структурі, їх фондovіддачу та підвищувати ефективність використання основних засобів. Також з метою дієвого використання основних засобів варто здійснювати такі заходи:

- регулярно проводити заміни частини застарілих технологій на нові, комп'ютеризовані технології, які будуть сприяти прискоренню виробництва та підвищенню продуктивності праці;
- здійснювати реконструкції тих виробничих ділянок і обладнання, які є «вузькими місцями», тобто стримують можливості збільшення обсягів виробництва;
- організовувати навчання та перепідготовку інженерно-технічних працівників та основних виробничих робітників, які мають відповідати за впровадження нового прогресивного обладнання та працювати на ньому.

У процесі роботи розглянуто теоретичні положення системи внутрішнього контролю основних засобів. Основними елементами контролю операцій із використання основних засобів, що забезпечують його ефективне функціонування, є: об'єкти контролю; суб'єкти контролю; інформаційні джерела контролю; прийоми та методи контролю. До основних завдань внутрішнього контролю можна віднести :

- оцінку доцільності придбання основних засобів;

- встановлення правильності застосування норм експлуатації основних засобів у процесі виробництва, достовірність методик визначення їх зносу (амортизації);
- забезпечення належної якості та дотримання термінів проведення робіт з оновлення основних засобів;
- дотримання законності та документальної обґрунтованості операцій, пов'язаних з рухом основних засобів та використання методів їх обліку;
- забезпечення дотримання кошторису затрат на придбання (виготовлення) основних засобів і виконання ремонтів таких засобів;
- визначення сум матеріальних збитків від нестач і крадіжок основних засобів.

Процес внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві здійснюється за такими етапами: організаційно-правовий; документально-аналітична перевірка надходження основних засобів; документально-аналітична перевірка використання основних засобів та їх відтворення; документально-аналітична перевірка операцій реалізації, вибуття основних засобів; перевірка достовірності даних про основні засоби, що відображені у звітності; узагальнення результатів перевірки.

У ході дослідження унаочнено типові порушення, які виявляються за результатами внутрішнього контролю, як-то: несвоєчасне оприбуткування основних засобів; невірне визначення первісної вартості об'єкта основних засобів; реконструкція (модернізація) основних засобів відображена як ремонт; неправильне визначення методу нарахування амортизації об'єкта основних засобів, помилкові розрахунки амортизаційних відрахувань; некоректна кореспонденція рахунків при відображенні операцій з основними засобами; порушення процедури проведення інвентаризації об'єктів основних засобів; недотримання порядку документального оформлення господарських операцій з

основними засобами; неоприбуткування матеріальних ресурсів за наслідками ліквідації основних засобів.

З метою вдосконалення обліку та контролю основних засобів запропоновано: поліпшити методику обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків, що дозволить спростити систему бухгалтерських записів та контролю; розробити бухгалтерські моделі економічного механізму амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішнього контролю амортизаційних процесів та їх податкового аспекту; удосконалити методику обліку витрат на ремонти основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами; побудувати модель залежності експлуатаційних витрат від терміну експлуатації, що дозволить визначити доцільність ремонтів основних засобів.

З метою підвищення ефективності системи внутрішнього контролю з використання основних засобів доцільно удосконалити: методи розподілу повноважень і відповідальності між працівниками з обов'язковим зазначенням повноважень у посадових інструкціях; регулярно аналізувати облікову політику підприємства у частині методики та організації обліку основних засобів; дотримуватися основних етапів внутрішнього контролю основних засобів; своєчасно проводити роботу з діагностики і прогнозування проблем операцій з основними засобами.

Здійснення запропонованих заходів в подальшому покращить стан обліку та контролю операцій з основними засобами на вітчизняних підприємствах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України: Закон України №3713-VI від 08.09.2011 р. / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Податковий кодекс України Закон України: № 2755-VI від 02.12.2010 р. / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Цивільний Кодекс України: Закон України №3610-VI від 07.07.2011 р. / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07. 1999 р. / Верховна Рада України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000 р. URL : [http:// zakon1.rada.gov.ua/ cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00).
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»: від 30.06.2017 р. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU17035?an=927>
7. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору: наказ Міністерства фінансів України № 11 від 23.01.2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15/ed20180305?Lang=en>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.1999 р. URL : [https:// zakon. help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-9-zapasi](https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-9-zapasi)
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. URL: [https://zakon. help/article/ polozhennya-standart-buhgalterskogo -obliku-16](https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-16)

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України № 20 від 31 січня 2000 р. URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-11>

11. Про затвердження типових форм первинного обліку: наказ Міністерства статистики України № 352 від 29.12.1995 р. URL: http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc-page.html?id_doc=61805

12. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства Фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>

13. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: підручник [3-тє вид., перероб. і доп.]. Київ : Центр учбової літератур, 2011. 670 с.

14. Фінансовий облік-1 (частина І): навч. посіб. / За ред. В. Ф. Максимової. Одеса: ОНЕУ, 2013. 436 с.

15. Орошан Т. А., Кухта К. О. Дослідження ефективності використання основних фондів. *Агросвіт*. № 4, 2019. С. 51–55.

16. Економіка підприємства: навч. посібник. / За ред. В. М. Шаповал. Київ, 2006. 488 с.

17. Ковальчук Н. О., Побіжан Т. А. Аналіз стану основних засобів на підприємствах України. *Young Scientist*. № 10 (50). October, 2017. Р. 910-914.

18. Гречко С. М. Місце економічного аналізу основних засобів в системі управління. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2012_3/13.pdf

19. Бондаренко Н. М., Шачаніна Ю. К. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його вдосконалення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. Вип. 23. Частина 3. 2017. С. 119-122.

20. Артюх О. В., Проценко К. В. Внутрішній контроль та внутрішній аудит суб'єктів господарювання: співставлення понять. *Сучасні тенденції в економіці та управлінні: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Запоріжжя, 30.06. 2017 р. Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2017. Ч. 2. С. 50–54.

21. Артюх О. В., Хетагурова Н. О. Концептуальна модель системи внутрішнього контролю за об'єктами обліку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. 2018. № 1 (12). С. 364–368.

22. Артюх О. В., Албу Н. М. Внутрішній контроль на конкурентоспроможному підприємстві: проблеми визначення. *Глобальні та національні проблеми економіки Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2015 р. Вип. № 7.

23. Artuh O., Albu N. The main elements of internal control system: the question of classification. *International Collection of scientific proceedings «European Cooperation»*. Vol 6(6) 2015. P. 94–104.

24. Даценко Г. В., Андрієць Т. В. Контроль основних засобів та шляхи його вдосконалення. *Економічні науки*. 2012. № 7. С. 27–29.

25. Бондаренко Н. М., Бідняк К. І. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на підприємстві. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2015. Т. 20. Вип. 1/1. С. 157–160.

26. Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М., Марчук У. О. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури». 2014. 496 с.

27. Чабанюк О.М. Економічний зміст основних засобів як об'єкта обліку і контролю. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23. С. 292–296.

28. Кузнєцова О. М. Методика аудиту основних засобів. *Управління розвитком*. 2012. № 7 (128). С.111–113.

29. Єгарміна В. Внутрішній контроль: сучасність та перспективи. *Вісник податкової служби України*. 2019. № 11. С. 62-65.

30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: Наказ Міністерства фінансів України № 163 від 7.07.1999 р., із змінами і доповненнями станом на 09.08.2013 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» : наказ Міністерства фінансів України № 617 від 07.11.2003. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1054>

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» : Наказ Міністерства фінансів України № 817 від 24.12.2004 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>

33. Попович В. І. Облік основних засобів: порівняльний аналіз МСБО та ПСБО. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menegment/2012_721/41.pdf.

34. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>

35. Міжнародні стандарти контролю, якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2016-2017 року. Частина I, 2. URL: <https://www.apu.net.Ua/component/content/article/2-uncategorised/1151-miznarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-2016-2017>

36. Ратушенко О. І. Контроль за використанням основних засобів. *Бухгалтерія - Облік і аудит*, 2017 р. URL: <http://www.sworld.com.ua/konferu/5/>